నల్లటి మనిషి

తెనాలికి తొందరపని మీద వెళ్ళవలసి రైలు టైముకు కొంచెము ముందుగానే స్టేషనుకు చేరాను. రైలు ఎక్కేముందు ఒక చివరినుండి ఇంకో చివరకు ప్లాటుఫారంమీద తమాషాగా పచారు చేయటం, ఏదైనా అందమైన ముఖం కపబడుతుందేమోనని చూడటం నాకూ అలవాటే చాలామందికి మల్లే.

ఒక పెట్టెలో మాత్రం ఒంటరిగా కూర్చున్న యువతి కనిపించింది. ఆమె ముఖం అంత అందమైనది కాదు కాని ముఖ కవళికలలో ఏదో కొంత ఆకర్షణ మాత్రం ఉన్నది. ఆమె దేహచ్ఛాయ పసిమిగాదు. నలుపూ గాదు. అదోరకం తమాషా చామనఛాయ. కేశములు మాత్రం దీర్ఘంగాను దట్టంగాను ఉన్నాయి అనుకొంటా, ఎందుకంటే, ఆమె వేసుకొన్న బర్మాముడి గుబురుగా గోముగా పెరిగిన గులాబి పొదలాగ ఉన్నది.

ఆమె నన్ను ఆకర్షించింది. రెండుసార్లు అటు నుంచి ఇటూ, ఇటు నుంచి అటూ తిరిగాను. ఆమె నా వంకకు చూచినప్పుడల్లా నేను తలవంచుకొని నన్ను చూడనట్లు తోచినప్పుడల్లా ఆమె వంక చూడటం మొదలుపెట్టాను. ఇట్లా ఇంకా నాలుగు సార్లు తిరిగేసరికి ఆమె ఒంటరిగా ప్రయాణం చేస్తున్నదనీ ఆమె వెంట పెద్ద వాళ్ళెవ్వరూ లేరని నా కొక ఊహ కలిగింది. పరాయి స్త్రీ యొక్క అందాన్ని చూడటానికి నాకు అదే మొదటిసారి అవకాశం కలగటం.

ఎందుచేతనంటే మా కాంతం లేకుండా ఒంటరిగా నేనెప్పుడూ ప్రయాణం చేయలేదు. ఒంటరిగా ఉన్నా, ఆవిడలేని రోజులలో పరకాంత, పనిచేసే మనిషైనా సరే చివరకు నాకళ్ళకు కనపడకుండా ఉండే ఏర్పాటులు చేసి వెళ్ళుతుంది కాంతం. తాను పుట్టినింటికి వెళ్ళే ముందు పనిచేసే దాన్ని తీసివేసి రావద్దని కచ్చితంగా చెప్పో, పోట్లాడో పంపేస్తుంది. ఆవిడ లేనప్పుడు ఆవిడ మా ఇంటికి రారుగదా! కాలం అలా గడుస్తూ ఉండటం మూలాన పరకాంతల మొఖమైనా చూచే అవకాశం నాకెన్నడూ కలగక పోయినందున, ఆ రోజున దొరికిన అవకాశాన్ని ఆప్యాయంగా అనుభవిద్దామనుకొని అట్లా ప్రవర్తించాను.

ఇంతలో రైలు గంట కొట్టారు. పచ్చజండా ఊపారు, నేనూ నా పెట్టెను ఆ మనషి ఉన్న పెట్టెలోనికి నెట్టి ఎక్కాను. పెట్టెను నా ప్రక్కనే పెట్టుకొని ఆవిడకు ఎదురుగా ఉన్న బల్లపైన కిటికీ దగ్గరగా కూర్చోటం తటస్థించింది. ఇదంతా నేను చెయ్యాలని చెయ్యలేదు ఆ సమయానికి అట్లా జరిగింది.

బండి కదిలింది నే నిప్పుడు ఆ స్త్రీకి ఎదురుగా ఉన్నాను. ఆ బండిలో ఇంకా ఇద్దరో.. ముగ్గరో మనుష్యులు ఉన్నారు. అవతల బెంచీమీద ఖాళీగా ఉంది కాని, నేనెందుకు లేవటం, ఆవిడకు కష్టంగా ఉంటే ఆవిడే లేచిపోతుంది. అని అనుకొని అక్కడే కూర్చుని కొనుక్కున్న హిందూపత్రిక చదువుకుందామని మడత విప్పాను. పేపరు ముఖానికి అడ్డంగా పెట్టుకొని చదవటం ప్రారంభించాను. వాంటెడ్ కాలమ్ను, ప్రకటనలు చదివేసరికి ఆవలింత వచ్చింది. ఆ సందర్భంలో పేపరు ముఖంమీదినుండి తొలగించుకొంటుంటే ఆవిడ ముఖానికి తగిలింది. ఆవిడ క్రిందకు వంగి పేపరులో చివర పేజీలో నున్న విషయమేదో చదువుతున్నదని నాకేం తెలుసు. అసలు ఇంగ్లీషు వచ్చిన మనిషి అని నేననుకోలేదు. ఆమె ముఖానికి పేపరు కొసలు తగలటం, వెంటనే ఆమె కురులు సవరించుకొంటూ, పమిట సద్దుకోటం చూచేసరికి నాకు నవ్వు వచ్చింది. అందుకని నవ్వుతూ ఎక్స్యూజ్‌మి అన్నాను. ఆమె మాట్లాడలేదు. ఆవిడకూ నవ్వు వచ్చింది కాని నేను ఏమనుకొంటానో అని కాబోలు నవ్వు ఆపుకొన్నది. కాని ఆ ఆపుకొన్న నవ్వు ముఖమంతా వ్యాపించి ఆమె చిరుపెదవులలో నుండి కండ్ల కొసలలోనుంచి తొంగి చూడటం ప్రారంభించింది.

మళ్లీ నేను పేపరు చదవాలని ప్రయత్నించాను. కాని అట్లా తొంగి చూచిననవ్వు నన్ను చక్కిలిగింత పెట్టటం మొదలుపెట్టింది. వళ్లంతా ఏదో తేలిపోవటమున్నూ చదువుతున్నది అర్థంకాకపోవటం! అదీ నా అవస్థ. ఆగిలిగింత ఎంతోసేపు ఆపుకొన్నాను. కాని ఆవిడతో మాట్లాడాలనిపించింది. పరస్త్రీతో మాట్లాడటం తప్పు అనీ, మాట్లాడినంత మాత్రాన ఏ తప్పూ లేదని రెండు ఆలోచనల్లో ఒకదాన్ని ఒకటి తరుముకుంటూ వచ్చినయి. అదీకాక ఆ కళ్ళు, నొసలూ, పెదవులూ నన్ను అల్లా పలకరిస్తూ ఉంటే నేను మాట్లాడక ఊరుకోనా?

పేపరు ఇంతవరకూ మా ఇద్దరిమధ్య తెరగా ఉంది. దాన్ని మడచి చేత్తో

పట్టుకొని ఆవిడవంక ఒకమారు చూచి చప్పున మళ్ళీ కిటికీలోనుంచి ఆకాశంకేసి చూశాను. నాకెట్లా తెలిసిందో అట్లా చూపులను దొంగిలించాలని! నల్లని మేఘాలు ఉన్నాయి ఒక వైపున. ఎదురుగా దిక్పతి తనకెంపు పెదవులతో అతనివైపు చూస్తున్నది. మేఘుడు ఉరుకొన్నాడా. ఆరక్తి మనుగ్రహిస్తూనే ఉన్నాడు. ఇంతలో ఆమె ఏం జేస్తున్నదో చూద్దామని బుద్ధిపుట్టి ఆమెవంక తిరిగి చూచాను. ఆమె ఆకాశాన్ని చూస్తున్నది.

నేను ఆమెను చూస్తున్నానని గ్రహించి ఆమె నావంక తిరిగింది. నేను నా చేతులో నున్న పేపరును ఆమెకు అందించాను. ఆమె మాట్లాడకుండా పుచ్చుకొని అటూ ఇటూ తిరగేసి ఏదో చదివినట్లే చదివి అయిదు నిమిషాలలో మళ్ళా నా బల్లమీద పెట్టేసింది. పెదవి విప్పి ఒక్క పలుకైనా పలకలేదు. కాని ఆ కళ్ళూ, నొసలు నవ్వుతూనే యున్నవి.

ఇంతలో గుడివాడ స్టేషను సమీపించాను. బందరు నుండి బయలుదేరిన బండి ఇంత త్వరలో గుడివాడ వస్తుందనుకోలేదు. ఇంకేముంది; కాసేపట్లో బెజవాడ వస్తుంది. అటుతరువాత ఎవరిదారి వారిదేకదా అనిపించింది.

చల్లనిగాలి వీస్తున్నది. వెన్నెలరాత్రి కూడాను. గాలి నా చెవులలో రహస్యంగా "ఊరికే చూస్తూ కూచుంటావేం మాట్లాడరాదా" అని చెప్పింది. ధైర్యంతో పెద్దమనిషి తరహాగానే అన్నాను. "అమ్మా మీ రెంతవరకూ ప్రయాణం చేస్తారు" అని. ఆమె నవ్వుతూ "మీరో" అన్నది. నేను తెనాలి వెడుతున్నానన్నాను. "నేనూ అటువైపే వస్తా" నన్నది. ఆ మాటలు వినేసరికి నాకు ఏదో దేవగానం విన్నట్లు ఉన్నదిగాని ఎదుటనున్న స్త్రీ మాట్లాడినట్లుగా లేదు. బెజవాడలో గూడ ఆమె ఎక్కిన పెట్టెలోనే నేనూ ఎక్కాలని అనుకొన్నాను. అదేమిటో ఆమె సామీప్యమే నా కంత ఆనందాన్ని ఇచ్చింది. అద్వయితులు దీన్నే కాబోలు సామీప్యం అంటారు!

గుడివాడలో బండి ఆగిన తరువాత ఆవిడ నన్ను ఉద్దేశించి "ఇక్కడ నీళ్ళ కుళాయి ఎటువైపు ఉందండీ" అన్నది. ఇన్ని మాటలు ఒకేసారి వినేసరికి వెయ్యి వీణెలను ఒక్కసారి మీటినట్లుంది. దూరాన ఎక్కడో పాడుతున్న మధురగానాన్ని హాయిగా వింటున్నట్లుంది. నేను, "ఇల్లా ఇవ్వండి నీరుతెచ్చి పెడతాను" అన్నాను. ఆమె చిరునవ్వుతో "మీకు శ్రమ" అన్నది. "ఫరవాలేదు ఇల్లా ఇవ్వండి" అని ఆ

మరచెంబు ఆమెచేత్తో నుండి తీసుకొని నీళ్ళుండే తావునకు ఒక్క పరుగున వెళ్ళాను. కుళాయిలోని నీళ్ళు పట్టాను గాని ఆ నీళ్ళు వేడిగా ఉన్నాయి. ఛీ ఈ వేడి నీళ్ళు ఆవిడకు ఇయ్యటం ధీరలక్షణం కాదనుకొని, ఆ చెంబు తీసుకొని రైలులో సోడా అమ్మే పెట్టెదగ్గరకు వెళ్ళాను. స్పెన్సరు సోడా ఒకటి గ్లాసులో పోయించుకొని అందులో కొంచెం తీపి కలిపించి, కొంచెం మంచుగడ్డ వేయించి పట్టుకెళ్ళాను. అయిదు అణాలు చెల్లించాను అనుకోండి, అది వేరే విషయం.

ఆమెకు సోడా ఇచ్చి "పుచ్చుకోండి నీరు వెచ్చగా వున్నాయి. దాహం తీరదు అన్నాను. "అయ్యో! చాలా శ్రమపడ్డారే" అని సోడా తీసుకొన్నది. ఏదో పరోపకారం చేస్తున్నానని నాకు నేను సమాధానం చెప్పుకొని ఆ, ఏమి శ్రమలెండి" అన్నాను, ఏదో సామాన్యంగా అట్లా స్నేహితులకూ; పరిచయూలకూ నిత్యం సోడాలు ఇచ్చే ధనవంతుడ్ని లాగ చూస్తూ. ఆమె ఆ గ్లాసులోని అమృతంలాంటి సోడా తాగి చేతిరుమాలుతో తుడుచుకుంటూ వొట్టిగ్లాసు నాకిచ్చింది. నేను ఆ గ్లాసును సోడా విక్రయంచేసినవానికి ఇచ్చేశాను. నాకూ దాహం అవుతున్నది. కాని సోడా పుచ్చుకుంటే డబ్బు అయిపోతుందని ఆ వేడినీళ్ళే కాసిని త్రాగి మళ్ళీ యథా స్థానంలో కూర్చున్నాను. బండి కదిలింది. ఆవిడతో పరిచయం కలిగినందుకు నాలో నేను సంతషించాను. ఆవిడను ఎన్నో ప్రశ్నలు అడుగుదామనుకొన్నా. కాని ఆవిడ అడిగిన ప్రశ్నకల్లా క్లుప్తమైన జవాబు చెప్పటం, కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబే చెప్పక చిరునవ్వు నవ్వి ఊరుకోవటం నాకంత ప్రోత్సాహకరంగా ఉండలేదు. కాని ఆమెకళ్ళు మహాచెడ్డవి. అవి నన్ను లెక్కలేనన్ని ప్రశ్నలు వేసినవి దారిపొడుగునా, నా కళ్ళు ఆ ప్రశ్నల కన్నింటికి సావధానంగా జవాబు చెప్పినవి.

స్టేషనులో రైలు దిగాను. తెనాలి వెళ్ళే మెయిలుకు ఇంకా గంటన్నరటైముంది. అక్కడే కూర్చుందాం అన్నాను. ప్లాటుఫారం మీద కూర్చుంటే వచ్చిపొయ్యే వాళ్ళు ఎగాదిగా చూస్తారండి. వెయిటింగు రూములో నన్ను కూర్చోబెట్టండి అని ఆమె వినయంగా కోరింది. అట్లా స్త్రీ కోరుతుంటే ఎవ్వరు కాదనగలరు?

ఆవిడ వద్ద రెండు పెట్టెలు ఒక పరుపు చుట్టా ఉన్నవి. అవి వెయిటింగు రూముకు చేరాలి. కూలీ మూడుపావలాలకు తక్కువైతే వాటిని ముట్టుకోనన్నాడు.

అన్నవాడు చక్కాపోక అక్కడే నిలవబడి వచ్చినవాడితో నల్లా నేను మూడు పావలాలియ్యమన్నారా, అయ్యగారు సందేహిస్తున్నారు అనటం మొదలుపెట్టాడు, ఆ కొత్తగా వచ్చినవాడు ఇచ్చేసేయండి బాబూ, అంతకు తక్కువ కెవ్వరూ రారు అని సిఫార్సు చేసి పోవటం నాకేం తోచింది కాదు. ఇంతలో ఆవిడ ఒక పెట్టె నెత్తుకొని వెడదాం రండి అన్నది. మొగవాడ్ని దగ్గర ఉండి కూడా సుకుమారి చేత పెట్టె మోయించటం అనుచితము అని తోచి "మీరెందుకు? నే పట్టుకొస్తాను ఇల్లా ఇవ్వండి" అని, ఆవిడ రెండు పెట్టెలూ నా భుజాన పెట్టుకొని నా పెట్టె చేత్తో పట్టుకొని ఫర్లాంగుదూరంలో ఉన్న వెయిటింగు రూము చేరేసరికి భుజాలు పీక్కుని పోయినాయి. నడుము కలకబారి నొప్పెట్టింది. ఎప్పుడూ ఒక చిన్న సూట్‌కేసయినా మోసి ఎరుగనాయె. వెయిటింగురూములో ఆవిడను కూర్చోబెట్టాను. మూడవతరగతి ప్రయాణీకులు అక్కడ కూర్చోకూడదు. కాని అక్కడ ఉండే మనిషికి ఒక పావలాయిచ్చి సంతోషపరిచాను. చాలా ఘనకార్యంచేశాను. ఇంతా కష్టపడ్డా, ఆవిడ వెయిటింగు రూములోపల నేను బయటానా? అని కష్టమేసింది మనస్సులో.

నడుములు విరిగిపోతుంటే బయట ఆ కఠినశిలల పైన నడుమువాల్చి లోపల ఆవిడ నేను చేసిన ఏర్పాటుకు ఫలితంగా సోఫాలో, ఎలక్ట్రిక్ ఫాన్‌క్రింద పడుకోటం చూశాను. నేను వెర్రివాడిని అయినాన ఏమిటి? ఎవరివో ఒక ఆవిడ పెట్టెలు మోయటమేమిటి! ఈ కర్మం ఏమిటి! అని అనుకొన్నాను. ఇంతలో ఆమె నొసలూ, కళ్ళూ, పెదవులూ నా ఎదుట నిలువబడి, అల్లా అనుకోక. ఎంత సరదా? అన్నయి. ఎట్లాయితేనేం మళ్ళీ ఆ ఊహే రాలేదు.

ఆకలి అవుతున్నది. హెూటలుకు వెళ్ళి రెండు మెతుకులు తినకపోతే బ్రతికేటట్లు లేదు. వెంటనే వెళ్ళి భోజనం చేశాను. నేను భోజనం చేసి ఆవిడకు తీసుకొని పోకపోతే మర్యాదకాదని తోచింది. అందుకని టిఫిన్ కారియర్‌లో భోజనం పెట్టించుకొని ఆవిడకోసం తీసుకెళ్ళాను. ఆవిడ "అయ్యో ఎంత శ్రమపడ్డారండీ" అని అంటూ కారియర్ అందుకొని అక్కడే పెట్టుకొని భోజనం చేసింది. కావలసిన నీళ్ళు అవీ నేనే తెచ్చి ఇచ్చాను. అటు తరువాత ఆ గిన్నెలు కడిగి హెూటలు వాడికి ఇచ్చేసినాను. నా కర్మం కాలితే ఎంగిలి గిన్నెలు కూడా కడిగాను! అయితే ఇదంతా

రొమాన్సు గాలంట్రీ అనే పదాలలో శరణ్యం పుచ్చుకొని అంత అసహ్యం అనిపించవు.

భోజనానంతరం ఆవిడ ఏమిటో చేతిలోకి తీసికొని నావంక తిరిగి "ఇదిగో తీసికోండి" అనినట్లు సంజ్ఞ చేసింది. పోకచెక్కో ఏమిటో ఇయ్యవస్తున్నదనుకొని ఆ గులాబి రేకుల వంటి మెత్తని చేతులు తగలటం వల్ల కలిగే స్పర్శసౌఖ్యం ఊహించుకొని ఆనందంతో చెయ్యి జాపాను. ఆమె తనచేతిని నా చేతికి తాకనియ్యకుండా, తాకితే ఎలక్ట్రిక్ షాక్ తగిలి చచ్చిపోతాననుకొందో ఏమో మరి ఎత్తి నా చేతిలో పడేసింది రాగిడబ్బు ఒకటి; "కిల్లీ కొనుక్కురండి" అన్నది నవ్వుతూ! నాకు అరికాలమంట నెత్తికెక్కింది. ఇందాకటినుంచీ సోఫాకు, భోజనానికి డబ్బు ఖర్చుపెడుతూ అడ్డమైన చాకిరీ చేస్తుంటే విశ్వాసం లేకుండా కిల్లీకని ఒక రాగిడబ్బు ఎత్తి చేతిలో వేస్తుందా! అదీ ఒక్క కిల్లీకేనా? అని ఉక్రోషం వచ్చింది.

నా ముఖంలో ఉండే కవళికలు తెలియజేసే భావాలను ఆమె గ్రహించింది. ఒక్క నవ్వు నవ్వింది. మత్తు మందు చల్లినట్లయింది! మళ్ళీ మాట్లాడగుండా, ఆ కానీ ఆమె చేతిలోకి గిరాటుపెట్టి, కిల్లీ దుకాణం దగ్గర కెళ్ళి అర్ధనా, కిల్లీలు మాంచి సుగంధ వస్తువులతో కూడినవి రెండు కట్టించుకొనివచ్చి ఒకటి ఆమెకు చూపి ఇస్తాను రమ్మని పిలిచాను. ఆమె అక్కడికే గిరాటు వెయ్యమని సంజ్ఞ చేసింది. కోపంతో విసిరాను అమెపైకి. ఆమె నవ్వుతూనే తీసుకొని ఊరుకొన్నది.

మళ్ళీ రైలు టైము అయింది. తెనాలివైపునకు వెళ్ళే మెయిలు వచ్చింది. మళ్ళీ ఆవిడ పెట్టెలను రైలు పెట్టెలోకి తోశాను. ఇద్దరం ఒక పెట్టెలోనే ఎక్కాము. ఆవిడ ప్రక్కనే కూర్చున్నాను. ఇంత అవస్థ పడ్డందుకు ఆవిడ నా యెడ కృతజ్ఞురాలై యుంటుందనుకొని ఏమిటో మాట్లాడాలని ఆవిడకు దగ్గరగా జరిగాను. కుచ్చెళ్ళ చెరుగులు దగ్గరకు లాక్కుని, ఒదుక్కొని "చూడండీ కొంచెం దూరంగా కూర్చోండి" అన్నది మెల్లగా సన్నని గొంతుకతో రెండోవాడికి వినపడకుండా. దానితో నా ప్రాణాలు చల్లబడ్డవి. నే నెందుకు నా గౌరవాన్ని చంపుకుని ఈవిడకు అరవ చాకిరీ చేస్తున్నానా అని విచారం కలిగింది.

తెనాలి స్టేషను వచ్చింది. నేను దిగి నా పెట్టె దింపుకుని ఆమెకేసి చూస్తూ "దిగరేం" అన్నాను. "ఇక్కడ కాదులెండి నేను దిగటం" అన్నది. ఆ మాట వినేసరికి

నా పైన పిడుగు పడ్డట్లయింది. తక్షణం నా పెట్టెను చేత్తో పట్టుకొని వెళ్ళిపోతూ ఆవిడవంక తిరిగి ఉక్రోషం పట్టలేక కసి అంతా తీరేటట్లుగా వెక్కిరింతగా నానా వికారపు చేష్టలూ చేసి బైటకు వినపడకుండా తిట్టుకొన్నాను. ఆవిడ ఏమో అనోస్తుంటే వినిపించుకోలేదు. ఆవిడ పకపకా నవ్వింది.

డబ్బు అంతా ఖర్చు అయిపోయింది. పెట్టెను మోయటానికి కూలీని పెట్టుకొందామన్నా దమ్మిడీ లేదు. బండి కట్టించుకోటానికి అసలే లేదుగదా! పోనీ ఇంటి వద్ద మావాళ్ళను అడిగి ఇయ్యకూడదా అనుకొంటే వెళ్ళేది అత్తవారింటికి, వెళ్లటం వెళ్ళటం అర్ధనా డబ్బులు అప్పు అడగటం కంటే ఛండాలప్పని ఇంకేముంది. ఆ పెట్టె నెత్తినేసుకొన్నాను. ఇంటిదారి పట్టాను.

బెజవాడ స్టేషనులో పెట్టెలు మోయటంచేత, భుజాలు, నడుమూ పీక్కుని పోతున్నది. శ్రీరామమూర్తి జ్ఞాపకానికి వచ్చాడు. రామస్మరణ చేయాలనుకొన్నాను. కాని ఆ నొసలూ, ఆ కళ్ళూ, ఆ ఎర్రని పెదిమలూ తొంగిచూస్తున్న నవ్వు, నా ఎదుట ప్రత్యక్షమై నన్ను ఊహూ వెక్కిరించటం మొదలు పెట్టినవి. రామస్మరణ ఎట్లా సాగుతుంది?

(ఆంధ్రభూమి మాసపత్రిక, సెప్టెంబర్ 1933)